

EHL-İ BEYT KAVRAMI VE İMAMLARIN MASUMİYETİ

Bir insanın masum olduğunu iddia etmek onu insan olmaktan ve hatta im-tihan olunmaktan uzak tutmaktır ki, Şia'nın çoğu aslında buna böyle inanmaktadır. Sahih kabul ettikleri kaynaklarının birinde imamlar şöyle vasıflandırılmaktadır: "Ali ve Fatıma'dan olanlar sıradan insanlar gibi değildir."

Allah'a ortak koşanların genel özelliklerinden biri sadece Allah'a ait vasıfların başkalarında da var olduğunu öne sürmeleridir. Bunların din anlayışında Allah'a ait yetkiler birçok kişi ile ya da başka varlıklarla paylaşılmış olur. Yetkileri paylaşılmış bir ilah'a ve O'nun ortaklarına (!) tapanları ise Kur'ân müşrik olarak adlandırmaktadır.

Maalesef, "Müslümanım" diyen kesimin büyük çoğunluğunun Allah'a ait yetkileri başkalarıyla paylaştırmada, müşriklerden daha cömert davrandığına şahit olmalıyız. Mesela, konumuz gereği Şii'lerin imamlarının masum olduklarıyla ilgili görüşlerini paylaşmak istiyoruz.

Şiiler, Ehl-i Beyt imamlarının masum (günahsız) olduğunu iddia etmekte, bu iddialarına Kur'ân'dan delil getirmeye çalışmaktadırlar. Bunun için de Ahzap sure-si 33. ayetini ellerinden geldiğince tahrif etmektedirler. "Tathir"¹ ayeti diye isimlendirdikleri bu ayetle Ehl-i Beyt imamlarının günahsız/masum kılındıkları ileri sürülmektedir.

Konunun daha iyi anlaşılması açısından önce Ehl-i Beyt kavramının ne demek olduğunu anlatmaya ve bundan sonra Kur'ân'da bu kavramla kimlerin kastedildiğini göstermeye çalışalım:

Arapça "Ehl-i Beyt" kelimesi "aile", "ev halkı, sakinleri" anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise bu kelime-den Nebimiz (a.s.)'ın ailesi ve ev halkı kastedilmektedir. Yani Ehl-i beyt, Nebîmizin hanımları ve evlatlarıdır.

Bir Müslüman Allah'ın Nebî'sini ve Ehl-i Beyt'ini sevmelidir. Sevmeyenin imanı şüphelidir. Allah Kur'ân'da şöyle buyurmaktadır:

النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ

Nebî, müminler için kendi canlarından önce gelir; eşleri de onların anneleridir... (Ahzâb 33/6)

Ancak, onlara olan sevgiyi istismar ederek, onlar üzerinden yol ve din oluşturanların, onların masum olduklarını iddia edenlerin, Nebîlerden üstün tutanların ve hatta Allah'a ait vasıfları onlara yüklemek suretiyle ilahlık makamına getirip çıkarılanların da imanı aynı şekilde şüphelidir.

Şu soruyu soralım: Masum, yani "korunmuş", "günah ve hata işlemekten" korunmuş bir insan nasıl örnek bir davranış sergileyebilir? Mücadeleden uzak bir insan nasıl faziletli olabilir? Böyle bir inanç, hatasız olan Allah'a başka hatasız varlıklar da eklemeye, yani şirke yönlendirmez mi?

Şunu da belirtelim ki, bir insanın masum olduğunu iddia etmek onu insan olmaktan ve hatta im-tihan olunmaktan uzak tutmaktır ki, Şia'nın çoğu aslında buna böyle inanmaktadır. Sahih kabul ettikleri kaynaklarının birinde imamlar şöyle vasıflandırılmaktadır:

"İmamlar dünyada meydana gelen tüm olaylardan haberdardırlar."²

1 Tathir, "temizlenmek", "paklamak" anlamına gelmektedir.

2 Küleyni, "Uslu Kafi", bab, 103, 1/314.

“İmamlar Allah’ın yaratıkları üzerine şahittirler.”³

Şii din adamlarının, imamlarının masumiyetine isnad ettikleri sözlerden biri de şöyledir:

“İmamın ilahi hükümlere, ilahi bilgiye, bütün ilimlere sahip olması Peygamber ya da kendinden önceki imam aracılığıyla. İmamın, Peygamber gibi içi, dışı, görünüşü, bütün kötülüklerden, doğumundan vefatına kadar masum (temiz) olduğuna inanırız. İmam, imametten önce de sonra da nesli, şerefi yönünden en yüce ve temiz insan olup her tür kötülükten, günahattan, hatadan, yanlış iş görmekten, unutmaktan ve her tür nöksanlıktan uzak olup, masumdur.”⁴

Yine Şia inancına göre, imamın kendisi “sırat-i müstakim = doğru yol”dur. “Onların buyrukları Allah’ın buyruklarıdır. Yasakları Allah’ın yasaklarıdır.”⁵ “İmam, Allah’ı bile nitelendirebilir.”⁶

İmam Ali (r.a.), insanların cehaletinden ve hurafelelerinden kendini korumak için şöyle demiştir:

3 Küleyni, a.g.e., bab, 66. 1/245.

4 Muhammed Rıza el-Müzaffer, “Akaidul-İmamiye”, çev: Abdulbaki Gölpinarlı, İslâm Kütüphanesi, İstanbul, 1978, s. 51; Tahrif ettikleri ayetlerin birinden ise böyle bir hüküm çıkarmışlardır: “Ayetler ve uyarılar, görmezlikten gelen bir kavme fayda vermez.” (Yunus, 10/101.) ayetinde Allah önce ayetlere, sonra ise uyanılara vurgu yapmıştır ki, burada ayetlerden kasıt imamlar, uyanılardan kasıt Peygamberlerdir. Netice olarak, ayetler önce zikredildiği için imamlar Peygamberlerden üstündür.” (el-Küleyni, a.g.e., 1/207.)

5 Muhammed Mescidi Camii, “Ehli Sünnet ve Şia’da Siyasi Düşüncenin Temelleri”, İnsan Yay. Çev: Ejder Okumuş, İstanbul, 2012. s. 54.

6 Cafer Yusufi, “İmamları Tanımak”, s. 9.

“Benim hakkımda şu iki grup helak olacaktır; sevgide haddi aşan (bende olmayan şeyle beni vasıflandıran) diğeri, düşmanlıkta haddi aşan.”⁷

Günümüzde imamlara sevgide haddi aşmayı bırakın, onlara ilahlık vasıfları yüklediklerini açıkça görmekteyiz.⁸

Şimdi konumuza gelelim: Şia’nın Kur’ân’dan delil aldıkları Ahzâb suresinin 33. ayeti gerçekten Ehl-i Beyt imamlarının masumiyetinden mi bahsediyor?

Aslında delil aldıkları, ayetin tamamı da değildir. Ayetin bir parçasında yer alan iki zamir üzerinden yorum yaparak, buradan Ehl-i Beyt imamlarının masum olduklarına karar verirler. Şimdi bu ayetin nasıl tahrif edildiğini ve kendi bâtlı görüşlerine nasıl uydurduklarını görelim. Delil aldıkları ayetin ilgili bölümü şöyledir:

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

...Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden günahınızı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor...

Bu ayetin Ehl-i Beyt imamlarıyla ilgili olduğunu farz etsek bile, yine de buradan onların masum olduklarına dair delil çıkmaz. Çünkü Allah hangi insanın temiz

7 El-Meclesi, “Biharul-Envar, c. 25, s. 285; Tusi, “el-Amali” kitabında İmam Cafer’in şöyle dediğini rivayet eder: “Gençlerinizi haddi aşanlardan uzak tutun ki, onları yoldan çıkarsınlar. Çünkü Ülat/haddi aşanlar, Allah’ın en kötü yaratıklarıdır. Onlar, Allah’ın azametini küçültür ve Allah’ın kullarına Rablik isnad ederler.”

8 “Şunu herkes bilmelidir ki, Ali ve Fatıma’dan doğan sıradan insanlar gibi olamaz!” (Küleyni, a.g.e., bab, 144, 1/440); “Kainat imamların nurundan yaratılmıştır.” (Biharul Envar, c. 15, s. 10-11.)

olmasını istemez ki? Böyle bir ifade Ehl-i Beyt'e daha çok önem verildiği içindir.

Şia, ayette yer alan Ehl-i Beyt kavramıyla Nebîmizin hanımlarının değil, sadece damadı İmam Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in kastedildiğini söylerler.⁹ Diğer imamların masumiyetini de bu ayete bağlarlar. Delilleri ise, ayette geçen “عَنْكُمْ=ankum” ve “يُطَهِّرُكُمْ=yudahirakum” kelimesinde sonu müzekker/erkek cinsi yani “kum=sizi” zamirinin kullanılmış olmasıdır. Buna dayanarak: “Eğer ehl-i Beyt'ten kasıt, Nebî'nin hanımları olsaydı ayette “kum” yerine “kunne” zamiri kullanılırdı”, demektedirler.¹⁰

Halbuki, Arapça bilen kimsenin böyle bir iddia ileri sürmesi mümkün değildir. Çünkü Arapçada “tağlib” adı verilen kurala göre, çok sayıda müennesin (kadının) yanına sadece bir tane bile müzekker (erkek) bulunursa ibare müzekker şeklinde kullanılır. Yani, kadınlara erkek ortak olduğu hususlarda kelime eril kiple kullanılır. Dolayısıyla, ayetteki eril/müzekker kipin Nebîmizin hanımlarını kapsamadığını söylemek dil açısından mümkün değildir.¹¹

Bu iddialarının tutarsız olduğunu biliyor olmalı ki, bu ayetin iniş sebebiyle ilgili rivayetler uydurmak zorunda kalmışlar. Mesela, bu rivayetlerin biri şöyledir:

“Resulullah hanımı Ümmü Seleme'nin evinde iken bu ayet nazil oldu. Ali (r.a.) Fatıma, Hasan ve Hüseyin de oradaydı. Bu sırada Resulullah üstünde oturduğu hasır aldı ve onların üstüne çekti. Sonra da elini semaya kaldırarak: “Allahım! Benim Ehl-i Beyt'im şu dört kişidir. Bunlardan her tür kötülüğü gider ve onları temizle!” diye, dua etti. Bunu gören Ümmü Seleme hasırı kaldırıp altına girmek istedi ve “ben de Ehl-i Beyt'ten miyim?” diye sordu. Bunun üzerine Resulullah: “Hayır!”, sen Ehl-i Beyt'ten değilsin. Fakat “iyilik üzeresin”- diye teselli etmiştir.¹²

9 Ayetten Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin (r.a.) kastedildiğini farz etmek bile, bunlardan sonra gelen imamların masum oldukları konusunda Kur'an'ın hangi ayetlerinde bahsedilmektedir?

10 Bkz: Tabatabai, 'el-Mizan'; Tabersi, "Mecmaul-Beyan"; Tusi, "Tıbyan", ilgili ayetin tefsiri.

11 Kadınlara kapsamadığını söyleyenler o zaman neden Fatıma'nın da kastedildiğini söylerler?

12 Tabersi, "Mecmaul-Beyan", c. 8, s. 137.

Rivayetin devamı Ehl-i Sünnet kaynaklarına da geçmiş ve şöyle devam etmektedir:

“Nebî (a.s.), sabah namazına giderken kızı Fatıma'nın evinin önünden geçer ve şöyle derdi: “Namaz vaktidir, ey Ehl-i Beyt! Namaz vaktidir! Allah sadece siz Ehl-i Beyt'ten her türlü kötülüğü giderip temizlemek istiyor.”¹³

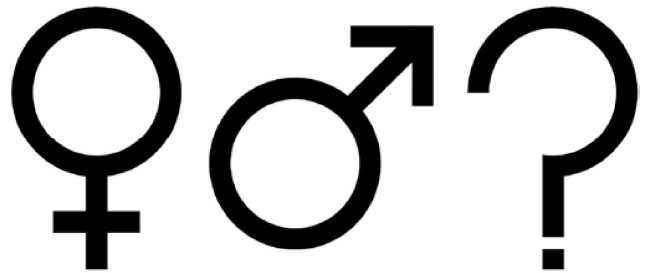
Peki, Ahzâb suresi 33. ayet gerçekten ne söylüyor? Ayetin kimlere hitap ettiğini bilmek için bu ayeti tümüyle okuyalım ki, kimleri kastettiği iyi anlaşılabilir:

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

“**Evlerinizde oturun, önceki cahiliye döneminde olduğu gibi açılıp saçılmayın, namazı tam kılın, zekatı verin. Allah'a ve elçisine itaat edin. Ey ehl-i beyt! Allah'ın istediği, sadece, sizden pislikleri uzak tutmak ve sizi tertemiz yapmaktır.**” (Ahzâb 33/33)

(Arapçayı bilmeyenler için) Ayette kime hitap edildiğinin kolay anlaşılabilmesi için müennes yani kadına hitab eden kelimeleri kırmızı renkle yazdık. Çünkü Arapça bilenlerin yukarıda kırmızı renkli kelimelerin Nebîmizin eşlerine ait olduğunu inkar etmesi mümkün değildir. Bu gerçeklerin gayet farkında olan Şia müfessirleri bu zamirlerin kinaye yoluyla geldiğini iddia etmektedirler.¹⁴ Yani, “dişi cinsle ifade edilse de aslında kastedilenler erkek cinsidir.” derler.

Ayetin bir başka ayetle bağlamını kurarsak, yani bir üstteki ayete de bakarsak mesele açık şekilde ortaya çıkacaktır. Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

13 Tirmizî, "Sünen", had. no: 3130; Ahmed b. Hanbel, "Fezailus Sahabe", c. 2, s. 761.

14 Tusi, "Tıbyan", Ahzâb 33. Ayetin Tefsiri; Tabatabai, 'el-Mizan', Ahzâb 33. Ayetin Tefsiri.

يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنَّ أْتَقِيْتُنَّ فَلَا تَحْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا

Ey Nebi'nin hanımları! Siz kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz. Allah'tan sakınıyorsanız cilveli konuşmayın, kalbi bozuk olan kimse umuda kapılır. Sözünü, ciddiyeti bozmadan söyleyin. (Ahzâb 33/32)

Bu ayetten de görüldüğü gibi hitab Nebînin eşlerine yapılmış **“Ey Nebî'nin hanımları!”** denilerek, direkt Nebi'nin hanımlarına müracaat edilmiştir. Dolayısıyla Nebî'nin hanımlarının Ehl-i Beyt kavramına dahil olmaması mümkün değildir.

Bu kadar açık ayetlere bakmadan, Kur'ân'a kendi akidelerine uygun meal verenler, yorum yapanlar ve bunun için kelimeleri tahrif edenler daha da had-di aşarak: **“Bu ayetin Ahzâb 33. ayetiyle alakası yoktur, müstakil bir ayettir veya sonradan Halifeler döneminde ilave edilmiştir.”**- derler.¹⁵ Şia'nın Gulat kısmı, bu ayeti Resulullah tedbir maksatlı yani, insanlar ehl-i Beyt'in masumiyetini anlayıp onları incitirler diye, bu maksatla takiyye yaparak oraya yerleştirdiğini iddia ederler.¹⁶

Netice olarak; Bizler Resulullah'ın böyle şeylerden beri olduğuna inanıyoruz. Ona bu gibi şeyleri reva görenler ancak Resulullah'ı ve İslâm'ı kendi düşüncelerine, siyasetlerine ve akidelerine alet eden şartlanmış insanlardır. Allah hiç kimseye, en sevdiği kuluna bile masumiyet (günahsızlık) vermemiştir. Şiilerin delil getirmeye çalıştıkları ayetlerin hiçbirinde ehl-i Beyt'in masum olduğundan bahsedilmez. Onlara isnad edilen böyle bir özellik, insan tabiatı ve şahsiyetiyle de uyuzmaz. Allah Teala kendisine en yakın kulu Muhammed (a.s.)'ı bile Kur'ân'da şöyle vasfetmektedir:

قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَيْتُمْ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

De ki “İlk elçi ben değilim. Bana da size de ne yapılacağını bilmem. Ben sadece bana vahyedilene

uyarım. Ben sadece doğruları açıklayan bir uyarıcıyım; o kadar.” (Ahkâf, 46/9)

Bir başka ayette Allah Nebîsine bile günahın için istiğfar/tevbe et, buyurmaktadır:

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ

Sen, sabırlı ol. Allah'ın sözü gerçektir. Günahın için de bağışlanma dile; akşamleyin ve sabahın erken vakitlerinde her şeyi güzel yaptığından dolayı Rab-bine (Sahibine) ibadet et. (Mü'min 40/55)

Fakat insanlardan bir kısmı Allah ile kendileri arasına yücelttikleri şahısları koymak suretiyle onlara bir takım vasıflar vererek, kendi arzularına alet etmeye çalışırlar. Bu gibilerle ilgili Allah Teala:

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ إِنَّنِي بَكْتَابٍ مِّن قَبْلِ هَذَا أَوْ أَنَارَةٌ مِّنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ وَإِذَا حُيِّرُوا النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ

De ki “Allah ile aranızda koyarak çağrıda bulduğularınızın ne olduklarına baksanıza! Gösterin bana, yeryüzünde neyi yaratmışlar? Yoksa göklerde bir payları mı var? Söyledikleriniz içinize yatıyorsa bu konuda bana, daha önce gelmiş bir kitap veya bir bilgi kıvrıntısı getirin.” Allah ile arasına koyarak, (mezardan) kalkış gününe kadar cevap veremeyecek kimselere çağrıda bulunandan daha sapık kimdir? Bunlar, onların çağrısının farkında olmazlar. İnsanların bir araya getirildikleri gün bunlar onlara düşman olacaklar ve yaptıkları kulluğu kabul etmeyeceklerdir.” (Ahkâf 46/4-6)

Netice olarak, Allah'ın ayetlerini tahrif eden ve insanlara Allah'a ait vasıflar verip onları kutsallaştıranlara Kur'ân'ın şu uyarısını hatırlatmak istiyoruz:

أَمْ عِنْدَهُمُ الْعَيْبُ فهُمْ يُكْتَبُونَ

Yoksa gizli bilgiler onlarda da onu mu yazıyorlar? (Kalem 68/47)

15 Şirazi, “Tefsiri Nümune”, Ahzâb suresi, 33. Ayetin Tefsiri.

16 Hatta bu ayeti Allah elçisine böyle emrettiği için oraya yerleştirdiğini ve bir anlamda Allah'ın da takiyye ettiğinden bahseder.